

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Prava životinja: moralni status životinja u historiji filozofije				
Šifra/kod	FIL FIL 414	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	Nastavnički 5 Znanstveni 3
Ciklus studija	II	Semestar	II	NPP 2019/2020	
				Studijska godina	2025/2026. 2026/2027.
Preduvjet za upis kolegija/ nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 63 E-mail: damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar _____; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Od sredine sedamdestih godina prošlog stoljeća problem našeg postupanja prema životinjama postaje važna tema etičkih rasprava. Međutim, taj problem ima dugu povijest koja seže u antičku Grčku. Stoga će se na predavanjima i vježbama posebna pažnja posvetiti počecima promišljanja moralnog statusa životinja u antičkoj filozofiji, a zatim će se pratiti razna stajališta kroz historiju filozofije sve do najutjecajnijih suvremenih stajališta Petera Singera i Toma Regana.</p> <p>Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na vježbama ili seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa problemom moralnog statusa životinja kroz historiju filozofije.				
SDG (cilj održivog razvoja)	/				
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studenti će znati i razumjeti problem moralnog statusa životinja od antičke Grčke do danas. 2. Studenti će znati uticaj suvremenih interpretacija moralnog statusa životinja na društvenu zbilju. 3. Studenti će znati i razumjeti važnost moralnog statusa životinja u suvremenom društvu 4. Studenti će znati smisao i vrijednost moralnog statusa životinja u suvremenom 				

	<p>društvu.</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studenti će vješto prepoznavati i prosuditi moralni status životinja u suvremenom svijetu. 2. Studenti će vješto primjeniti znanja iz ovog predmeta u svrhu poboljšanja moralnog status životinja u 21. stoljeću. <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> studenti će moći kritički promišljati filozofske postavke o moralnom statusu životinja kao i eventualnu vezu između suvremenih teorija sa teorijama u antičkoj Grčkoj. 2. <i>Znanstvene kompetencije:</i> studenti će moći u ovoj oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjelovati u znanstveno-istraživačkom radu, u europskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu. 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> studenti će moći samostalno vršiti istraživanja o moralnom statusu životinja i objavljivati vlastite radove u znanstvenim časopisima. 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> studenti će moći analizirati moralni status životinja i formulirati jasnu i preciznu argumenaciju vezanih za datu oblast. 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Moralni status životinja u antici: grčka religija, orfici, Pitagora i pitagorejci
2.	Moralni status životinja u antici: Empedokle, Platon, Aristotel
3.	Moralni status životinja u antici: Teofrast, kinici, helenistički filozofski pravci
4.	Moralni status životinja u antici: Plutarh i Porfirije
5.	Moralni status životinja u srednjem vijeku: Augustin i Toma Akvinski
6.	Moralni status životinja od Descartesa do 20. stoljeća: Descartes, Montaigne, Leibniz, Hume
7.	Moralni status životinja od Descartesa do 20. stoljeća: La Mettrie, Rousseau, Voltaire, Kant, Schopenhauer
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata

9.	Moralni status životinja od Descartesa do 20. stoljeća: J. Bentham, Ch. Darwin, H. Salt
10.	Moralni status životinja u 20. i 21. stoljeću: Peter Singer, speciesizam i utilitarizam
11.	Moralni status životinja u 20. i 21. stoljeću: Peter Singer, speciesističke prakse, eksperimentiranje na životinjama i industrijski uzgoj
12.	Moralni status životinja u 20. i 21. stoljeću: Tom Regan i prava životinja, kumulativni dokaz za prava životinja
13.	Moralni status životinja u 20. i 21. stoljeću: Tom Regan, kritika utilitarističke pozicije, moralni djelatnici i moralni pacijenti, subjekt života, abolicija eksploatacije životinja
14.	Moralni status životinja u 20. i 21. stoljeću: Nova filozofska promišljanja moralnog statusa životinja: Rollin, Sapontzis, deGrazia, Rachels, Pluhar, Linzey, Carruthers, Dombrowski
15.	Moralni status životinja u 20. i 21. stoljeću: Gary Francione, dobrobit ili prava životinja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja i vježbe																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Završni ispit (<i>pismena</i> provjera znanja): 50% (50 bodova)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Seminarski rad: 15% (15 bodova)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Završni ispit (<i>pismena</i> provjera znanja): 50% (50 bodova)			2.	Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova)			3.	Seminarski rad: 15% (15 bodova)			4.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova)			Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Završni ispit (<i>pismena</i> provjera znanja): 50% (50 bodova)																								
2.	Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova)																								
3.	Seminarski rad: 15% (15 bodova)																								
4.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova)																								
Ukupno: 100 bodova			100%																						

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>studenti su dužni u toku semestra uraditi jedan kraći esej (7 – 10 stranica). Na kraju semestra se polaže <i>pismeni ispit</i>.</p> <p>Napomena:</p> <p>Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Peter Singer, <i>Oslobođenje životinja</i>, IBIS, Zagreb, 1998. 2. Peter Singer, <i>Praktična etika</i>, IP Signature, Beograd, 2000., str. 55-82; 110-134. 3. David DeGrazia, <i>Prava životinja</i>, TKD Šahinpašić, Sarajevo, 2004. 4. Damir Marić, <i>Etika i životinje</i>, Zalihica, Sarajevo, 2010. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Charles Patterson, <i>Vječna Treblinka: Naše postupanje prema životinjama i holokaust</i>, Genesis, Zagreb, 2005. 2. Nick Fiddes, <i>Meso: Prirodni simbol</i>, Naklada jesenski i Turk, Zagreb, 2002. 3. Joan Dunayer, <i>Specizam</i>, Dvostruka duga, Čakovec, Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, 2009. 4. Erik Markus, <i>Vegan: Nova etika prehrane</i>, Biovega, Zagreb, 2003. 5. D. Marić, <i>Moralni status životinja u antičkoj filozofiji</i>, Filozofsko društvo Theoria, Sarajevo, 2014. (može se besplatno skinuti sa internet stranice: www.fdt.ba)
Napomene	

Marić Damir